

КОРОЛЕВЕ І — багат шарова пам'ятка. Відкрив 1974 і досліджував до 1991 [В. Гладилін](#) у каменедобувному кар'єрі на лівому березі р. Тиса поблизу селища [Королеве](#) Виноградівського району Закарпатської області. Пов'язана із четвертинними відкладами, що перекривають андезитобазальти Бейвару і Гострого Верху — сусідніх вершин Вигорлато-Гутинського хребта. У 12-ти м товщі покривних суглинків зафіксовано до 14-ти рівнів залягання артефактів. Основна використовувана сировина — місцеві андезити, а також кварцити, кремені, сланці, обсидіани. Найбільш ранні (нижньопалеолітичні) рівні датовано від 1 млн до 400 тис. р. тому. Вони містять архаїчні знаряддя типу чоперів, проторубил, рубил та ін. Пізніші (середньопалеолітичні) рівні охоплюють проміжок часу від 250-ти до 60-ти тис. р. тому (культурно-хронологічні комплекси 5-б, -а, 4-а, 4, 3, 2-б, 2-а, 2). За наявності специфічних типів знарядь і застосовуваних технологій ці матеріали відносять до левалуа-мустьє та двох різновидів мікоку.

У 2024 науковцям вдалося уточнити вік знайдених

тут раніше знарядь праці — їм 1,4 млн років, що робить відповідні артефакти найдавнішими на території Європи слідами людини. До цього такими вважали предмети, знайдені в Іспанії та Франції (їм 1,1–1,2 млн років).

Рекомендована література

1. Гладилін В. Н. Ранний палеолит // Археология Укр. СССР. Т. 1. К., 1985;
2. Кулаковская Л. В. Мустьерские культуры Карпатского бассейна. 1989;
3. Гладилін В. Н., Ситливый В. И. Ашель Центральной Европы. К., 1990;
4. Степанчук В. Н. Нижний и средний палеолит Украины. Чц., 2006;
5. R. Garba, V. Usyk, L. Ylä-Mella, et al. East-to-west human dispersal into Europe 1.4 million years ago // Nature. 2024, Mar. 06.

[В. М. Степанчук](#)

Бібліографічний опис:

Королеве І / В. М. Степанчук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-6013>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).